

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ἜΡΓΑ ΤΟΥ ΒΗΛΑΡΑ¹

Β'.

(Πρόλογος εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομουμαχίας)

Ἡ Βατραχομουμαχία, ἣγον ὁ πόλεμος ἀνάμεσα Μπακάκους καὶ Ποντικούς, ποιηματάκι ἑλληνικὸ ἀποδομένο στὸν Ὅμηρον, καὶ ἴσως μὲ περισσότερη πιθανότητα στιχοῦργημα κλένου ἢ λογιώτατου τῶν ὑστερονῶν αἰώνων τῆς Ἑλλάδας, εἶναι ὡστόσο ἐξαιρετο γιὰ τὰ παιδιὰ ἄλλ' ἀφορμῆς εἶναι σὲ γλώσσα, ὅπου δὲν μποροῦν νὰ τὴν ἀπεικασοῦν χωρὶς νὰ τὴ σπουδάξουν, τὴν ἐμετάφρασα στὴν καθομιλημένη τοῦ καιροῦ μας, καὶ ὄχι τῶν βιβλίων μας, καθὼς καὶ σήμερον οἱ προκομμένοι τοῦ Γένους, Ἐφύλαξα τὸ νόημα καὶ τὸ σκοπὸ τοῦ συγγραφέα ἄλλ' ἐστιχοῦρησα τοῦ κεραλιούμου τὴν ὑπόθεσι. Ἡ κατὰ λέξι δουλικὴ μεταγλώττισι εἶναι ἀδύνατη στὴν ποίησι, καθὼς εἶναι ἀναφύλευτη στὸ λογογραφικὸ, ἀφορμῆς δὲ τὴν καταλαβαίνουν σὲ ὅλα ὅσοι δὲ γνωρίζουν τὴ γλώσσα τοῦ κείμενου. Καὶ τέλος πάντων δὲ γένηται νὰ ὀνομαστῆ μὲ δικίον μετάφρασι, ὅποτε δὲ μεταχειριστοῦμε σὲ ταύτη τὴ σύνταξι, τὸ ὕψος, τοὺς ἰδιωτισμούς καὶ τῆς φράσεως, ὅπου μὲ τῆς ἰδίας παράσταίνουμε στὴν καθημερινή μας ὁμιλία ὅσαις ἀπὸ τῆς ἰδέας μας θέλομε νὰ γρηκιήσῃ ὁ ἄλλος. Ὅλα τὰ γένη, ὅπου μεταφράζονται ἀπὸ ξένα συγγράμματα τέτιον τρόπον μεταχειρίζονται, ὅθεν καὶ ἡ μεταγλώττισαίς τους ἀναγνώθονται ἀπὸ ὅλους κοινὰ ὡς πρωτότυπα, καὶ τὰ νογᾶν σὰν νὰ ἦταν ἀληθινὰ γραμμένα στὴ καθομιλημένη τους γλώσσα. Καὶ αὐτὸ προέρχεται ἀφορμῆς ἀγωνίστηκαν ν' ἀποχτήσουν γλώσσα ἀρκετὴ γιὰ νὰ γρηκιῶνται καὶ ὁμιλῶντας καὶ γράφοντας, χωρὶς καμμιά διαφορὰ. Ἐμεῖς μοναχὰ ἀμελήσαμε αὐτὸ τὸ καλὸ κυριεμένοι ἀπὸ τὴν πρόληψι, πῶς δὲν ἠμποροῦμε νὰ ζητηθοῦμε γράφοντας μὲ τὴν ἴδια γλώσσα ὅπου ἀπεικάζομαστε συνομιλῶντας. Τοῦτο τὸ ἔπαθον καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Γένη στὴν ἀρχή τους, ἀλλ' ἐγνώρισαν τὸ λάθος τους καὶ ἐμετανόησαν γιὰ τὸ ἀμάρτημά τους. Μοναχὰ τὸ Γένος μας δὲ θέλει νὰ νιώσῃ τὸ σφάλμα του καὶ ἰσχυρογνώμο στὴν ἀμετάθετη γνώμη του ἀκολουθεῖ νὰ μὴ βλέπῃ τὸ φῶς κλειδῶντας ἀπατότου τὰ μάτια του. Τοῦτο τὸ μέγα κακὸ μοῦ φαίνεται νὰ ἐπροξενήθηκε, καὶ νὰ βλαστᾷ ἀκόμα, ἀπὸ τῆς λεξικαῖς ἐξήγησε ὅπου μεταχειρίζονται οἱ δασκάλοι στὰ σχολιά μας παραδίνοντας τὰ ἑλληνικά. Αὐτὸς ὁ

τρόπος ριζώνει τόσο στὰ μυαλὰ τῶν νέων, ὅπου μετράν ὑστερώτερα γιὰ ἀδύνατο νὰ μεταφράσουν ἢ νὰ συγγράφουν στὴν κοινὴ τους γλώσσα, ἀφορμῆς καὶ ἐσυνείθησαν νὰ ζητᾶν γιὰ νὰ καταλαβαίνουν τὸ κείμενο. Εἶναι καιρὸς ὡστόσο ν' ἀλλάξωμε γνώμη. Παιδιὰ, ἀναγνώστε μὲ προσοχὴ καὶ σὰς βεβαιῶν πῶς θέλα βρῆτε εὐχαρίστησι, καὶ θέλα καρπορρηθῆτε ὄχι ὀλίγο συνειθίζοντας ν' ἀκούτε στὰ βιβλία τὴ γλώσσα ὅπου καθημερινὰ ὁμιλεῖτε. Ὑγιαίνετε.

Ο ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΣ

Ἡ ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ¹

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ὁ νέος ἔβγαλε τὸ λεπτὸν καὶ κοντὸν ἐπικνωφόρι του, καὶ τὴν παρεκάλει νὰ σκεπασθῆ μὲ αὐτό, διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ, διότι, ὅσον ἐπροχώρει ἡ νύξ, ἤρχισε νὰ καταβαίνει ἀπὸ τὰ βουνὰ τὸ ἀπόγειον. Ἐκείνη ἤρνεϊτο νὰ δεχθῆ τὸ ἔνδυμα, λέγουσα ὅτι οὐδόλως ἤσθάνετο ψυχρὰ ἢτο μάλιστα πολὺ ζεστή.

Ὁ Μελιὸς δὲν ἐπέμεινε περισσώτερον, καὶ ἤρχισε ν' ἀναλογιζέται τὰ κατ' αὐτήν, ὅσον μέρος τῆς τύχης της καὶ τῆς ζωῆς της ἦτο γνωστὸν αὐτῷ. Διότι ἡ νεαρὰ γυνὴ εἶχε σχετισθῆ μὲ τοὺς οἰκείους του, κατὰ τὴν βραχέειαν διατριβὴν της ἐν τῇ νήσῳ. Δὲν ἦτο ἡ Λιαλιὼ εἰς τὴν πρώτην της νεότητα, καίτοι ἔσωξεν ὅλην σχεδὸν τὴν παρθενικὴν δρόσον. Οὐδ' ἦτο νεόνυμος εἰς τὸν μετὰ τοῦ κύρ Μοναχάκη γάμον της. Ἦτο εἰκοσιπενταετής καὶ εἶχε νυμφευθῆ πρό πέντε ἐτῶν. Ὁ κύρ Μοναχάκης τὴν εἶχε λάβῃ εἰς δευτέρον γάμον, ἀφοῦ ἔθαψε τὴν πρώτην γυναίκα του, καὶ ὑπάνδρευσε τὴν κόρην του, κατὰ ἐν ἔτος πρεσβυτέρην τῆς Λιαλιῶς. Τοῦ ἐραίνετο ὅτι ἐγένετο αὐτὸς κατὰ εἰκοσιν ἔτη νεώτερος, νυμφευόμενος τὴν εἰκοσαετῆ ταύτην παιδίσκην. Ἄλλ' ἐνόσφ ἔμενε μακρὰν τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του, ὑπηρετῶν παντοῦ ὅπου ἡ Κυβέρνησις ἤθελε τὸν μεταθέσῃ ὡς οικονομικὸν ὑπάλληλον, ἡ Λιαλιὼ δὲν ὑπέφερε πολὺ. Ἐμενε πλησίον τῶν γονέων της, ἀδυνατοῦσα ν' ἀκολουθήσῃ τὸν κύρ Μοναχάκην εἰς τὰς ἀθιγγανικὰς ἀνά τὴν Ἑλλάδα περιπλανήσεις, ὅπου ἐκάστοτε τὸν ἐπετοῦσαν, καθὼς ἔλεγεν ὁ ἴδιος, «σὰν παληόβαρκα, μπάττι ἀπὸ δῶ, μπάττι ἀπὸ κεῖ».

Ἄ! δὲν ἐπνεεν ἐκεῖ ἀπὸ πρόσφορος διὰ τὰ ἄνθη τὰ ἄβρά, καὶ ἐκεῖ αὕτη θὰ ἐμκραίνετο εἰς ἓνα μῆνα, ἀν ἐτόλμων βέβηλοι χεῖρες νὰ τὴν μεταφρυτεύσωσιν. Ἡ γάστρα ἦτο ἀλαβαστρίνη, τὸ στυτὸν ἦτο εὐθακυστον καὶ τὸ ἄνθος ἀπέπνεε λεπτὴν εὐωδίαν, ἣτις δὲν ἦτο διὰ βαναύσους ρώθωνας. Ἄλλ' ὅταν τελευταῖον ὁ κύρ Μοναχάκης μετετέθη, μετὰ πολλὰς προσπαθείας, εἰς τὴν γείτονα νήσον, τότε ἐπεισε τὸν πενθερόν του, ὅστις ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν μεγίστην ὑπόληψιν μεταξὺ ὄλων τῶν συνομηλικῶν, νὰ τοῦ στείλῃ εἰς τὴν ἔδραν του τὸ Λιαλιὼ, διὰ νὰ συζῆ μετ' αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἴδιαν στέγην. Ἡ Λιαλιὼ κλαίουσα ἀπεχαιρέτισε τὴν προγονὴν της, πρὸς ἣν

¹ Ἰδὲ σελ. 84.

¹ Ἰδὲ σελ. 149.